

# Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/197772,105-rocznica-zakonczenia-Powstania-Wielkopolskiego-19181919-uroczystosc-zlozenia.html>  
21.05.2024, 22:34

## **105. rocznica zakończenia Powstania Wielkopolskiego 1918/1919: uroczystość złożenia prochów Powstańców Wielkopolskich w kolumbarium kwatery powstańczej na cmentarzu junikowskim - Poznań, 16 lutego 2024**

W 105. rocznicę podpisania rozejmu w Trewirze, który zakończył zwycięskie zmagania Powstańców Wielkopolskich, podporucznik Marian Bąk, podporucznik Wincenty Jurdziński, starszy szeregowiec Władysław Nowacki wraz z żoną Teodozją Nowacką, ułan Wawrzyniec Rembikowski, Stanisław Ruks, a także podporucznik Marcin Weychan wraz z żoną Bronisławą Weychan spoczęli w kolumbarium na kwaterze powstańczej na Junikowie.

W uroczystości uczestniczyli organizatorzy wydarzenia: Zastępca Prezydenta Miasta Poznania Mariusz Wiśniewski, Dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu dr hab. Rafał Reczek, Prezes Zarządu Oddziału Wielkopolska Stowarzyszenia Odra-Niemen Emil Majchrzak, twórca projektu Cyfrowe Lapidarium Poznania Paweł Skrzypalik, Prezes Zarządu Oddziału Wielkopolskiego Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 Wawrzyniec Wierzejewski oraz reprezentująca Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka Joanna Skrzypek, Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Kombatanckiej mjr Zenon Wechmann, pełnomocnik KPRM Mateusza Morawieckiego Wojciech Labuda, kapelan, wikariusz parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Poznaniu ks. ppor. Adam Tkacz i ppłk Tomasz Woźniak reprezentujący 12 Wielkopolską Brygadę Wojsk Obrony Terytorialnej. Wojskową oprawę naszej uroczystości zapewniła kompania honorowa wystawiona przez 31 Bazę Lotnictwa Taktycznego oraz Orkiestra Reprezentacyjna Sił Powietrznych. Ekshumacja została sfinansowana ze środków rezerwy celowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Groby Powstańców Wielkopolskich zlokalizowane są na terenie całej historycznej Wielkopolski. Najwięcej zidentyfikowano ich w Poznaniu - na samych tylko cmentarzach komunalnych spoczęło ponad 3,5 tysiąca weteranów. Niestety, wiele z tych mogił nie ma już dziś swoich dysponentów, gdyż weterani Powstania odeszli bezpotomnie lub ich rodziny rozjechały się po świecie. Dostrzegając ten wielki problem, zgłaszany przede wszystkim przez zaangażowanych społeczników, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu, w przededniu 104. rocznicy wybuchu Powstania, podpisał z Miastem Poznań porozumienie dotyczące ratowania zapomnianych mogił. W tym roku będziemy mogli zobaczyć pierwsze efekty tej współpracy.

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu razem z Urzędem Miasta Poznania oraz wielkopolskim oddziałem Stowarzyszenia Odra-Niemen, Cyfrowym Lapidarium Poznania i

Towarzystwem Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 doprowadzili do wytypowania pierwszych sześciu zaniedbanych nagrobków, ekshumowania doczesnych szczątków Bohaterów oraz ich małżonek i zorganizowania uroczystości złożenia prochów w kolumbarium kwatery powstańczej na Junikowie.

Biogramy Powstańców Wielkopolskich, których prochy spoczęły w kolumbarium kwatery powstańczej na cmentarzu junikowskim w Poznaniu:

### **podporucznik Marian Bąk**

Syn Konstantego i Franciszki z d. Gackowiak urodzony 10 października 1894 r. w Sucharach. Walczył w Kompanii Nakielskiej m.in. pod Szubinem, Rynarzewem, i Wysoką. Na początku marca 1919 r. zwolniony z powodu choroby jako szeregowiec. Ponownie wcielony do Wojska Polskiego od 8 maja 1919 r. do 11 maja 1920 r. Zmarł 26 września 1975 r.

### **podporucznik Wincenty Jurdziński**

Syn Franciszka i Franciszki z d. Spławskiej urodzony 25 marca 1886 r. w Kostrzynie. W pierwszych dniach stycznia 1919 r. wstąpił jako ochotnik do Straży Ludowej w Poznaniu i brał udział w obsadzaniu obiektów wojskowych oraz zdobywaniu koszar przy ul. Grunwaldzkiej. Następnie pełnił służbę patrolową i odwachową do końca czerwca 1919 r. Zmarł 31 sierpnia 1975 r.

### **starszy szeregowiec Władysław Nowacki**

Syn Bolesława i Franciszki Parobkiewicz urodzony 1 stycznia 1901 r. w Poznaniu. Brał udział w walkach na terenie Poznania, w tym o koszary 6 pułku grenadierów na Grunwaldzie i stację lotniczą Ławica, a następnie walczył pod Kopanicą. Uczestnik wojny z bolszewikami w szeregach 61 pułku piechoty wielkopolskiej. Z Wojska Polskiego został zwolniony 2 grudnia 1921 r. Zmarł 12 kwietnia 1956 r. Teodozja Nowacka z d. Falkenstein – żona Władysława ur. 22 marca 1900 r., zm. 9 marca 1959 r.

### **ułan Wawrzyniec Rembikowski**

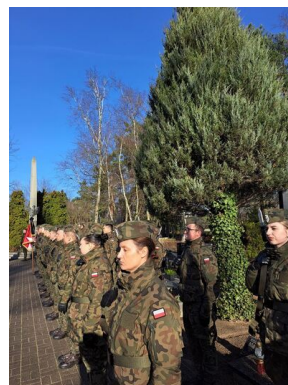
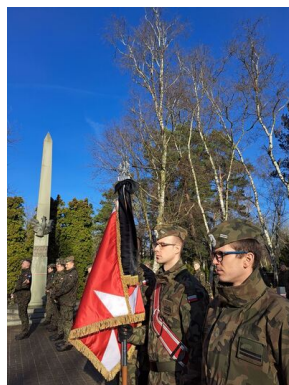
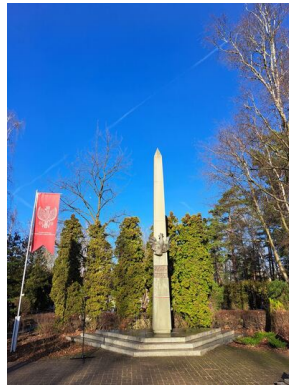
Syn Franciszki urodzony 24 lipca 1887 r. w Żerkowie. Jako członek Straży Ludowej brał udział w walkach ulicznych na terenie Poznania. Walczył w wojnie z bolszewikami w 15 pułku ułanów poznańskich. W lutym 1945 r. brał udział w walkach o Cytadelę. Zmarł 18 kwietnia 1970 r.

### **Stanisław Ruks**

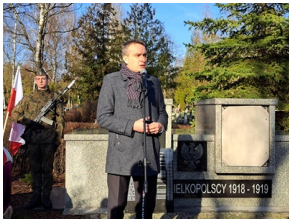
Syn Józefa i Stanisławy z d. Wojtaszyk urodzony 11 listopada 1902 r. Brał udział w walkach na froncie zachodnim Powstania Wielkopolskiego. Zmarł 29 grudnia 1975 r.

### **podporucznik Marcin Weychan**

Syn Feliksa i Marii Schiffter urodzony 5 listopada 1897 r. Brał czynny udział z bronią w rękę w walkach powstańczych w dniu 27 grudnia 1918 r. na ulicach Poznania, a następnie pełnił służbę wartowniczą w Straży Ludowej. Zgłosił się ochotniczo do Wojska Polskiego i przydzielony został do Baonu Aeronautycznego w Poznaniu. Zwolniony z Wojska Polskiego 16 lipca 1921 r. Zmarł 10 października 1975 r. Bronisława Weychan z d. Wiatr – żona Marcina Weychana ur. 19 sierpnia 1899 r., zm. 2 lutego 1975 r.









Fot. Marta Sankiewicz  
IPN



Fot. Jan Ziarnicki Urząd  
Miasta Poznania



Fot. Jan Ziarnicki Urząd  
Miasta Poznania



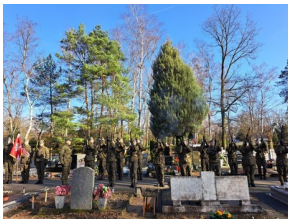
Fot. Jan Ziarnicki Urząd  
Miasta Poznania



Fot. Marta Sankiewicz  
IPN



Fot. Marta Sankiewicz  
IPN



Fot. Marta Sankiewicz  
IPN



Fot. Marta Sankiewicz  
IPN



Fot. Marta Sankiewicz  
IPN



Fot. Marta Sankiewicz  
IPN



Fot. Marta Sankiewicz  
IPN